

MENSEN VAN HET EERSTE UUR

deel 9

Kees Slijkerman

Huisbeweging, Vuur, Henk en Joke Huiberts. Over het begin van katholieke Charismatische Vernieuwing in Nederland in de zestiger jaren.

In de zestiger jaren was er in Nederland, met name in het aartsbisdom Utrecht, een beweging rond het tijdschrift 'Het Huis'. Hoe deze ontstond en groeide staat in de delen 7 en 8 van deze reeks (StuCom0050 en 0051). De vraag is nu in hoeverre deze Huisbeweging in feite al een katholieke charismatische beweging was. Ook dat bespreken we met Jozef Horsthuis.

Wat waren de kenmerken van de Huisgroepen? Volgens Jozef zal zijn broer Frans die vraag anders beantwoorden dan hij. Jozef noemt als wezenlijke kenmerken: het besef dat er buiten het kerkgebouw ook gebedssamenkomsten in huisverband konden zijn, en het geloof dat de huissamenkomsten weer zouden terugkeren. Over de eerste christenen lezen we immers: zij 'braken bij iemand aan huis het brood' (Handelingen 2,46).

Die huissamenkomsten zouden volgens Jozef gekenmerkt moeten zijn door improvisatie en inspiratie door de Heilige Geest. Zo zouden de bestaande liturgieën van binnenuit kunnen worden vernieuwd. Net als in de latere katholieke charismatische gebedsgroepen legde men zich in de Huisgroepen toe op persoonlijk gebed, bijbellezen en liederen zingen. Soms was er een 'woord van de Heer', wat je profetie kunt noemen, maar daar waren ze in de Huisgroepen nogal onwennig mee. Bij Vuur maakte Jozef dat veel sterker mee.

VUURBEWEGING

Sinds 1962 had Jozef (toen nog Joop geheten) contact met de beweging rond het tijdschrift *Vuur*, waarmee ds. Wim Verhoef in 1957 was begonnen. Als enige katholiek begon Jozef ook deel te nemen aan de Vuur-weekends. Tijdens een van die weekends werd hem gevraagd een getuigenis te geven. Dat was iets nieuws voor hem. Door dat getuigenis over zijn doop in de Geest werd zijn ervaring bevestigd. Hij is er zijn protestantse broeders nog altijd dankbaar voor.

Jozef ontving zijn 'stevigheid in het charismatisch gebeuren' door deel te nemen aan een studiekering van Vuur met de dominees Kraan, Schut, Verhoef, Bonda en de pinksterman Jan

van Gijs. Die Vuur-dominees waren wat terughoudend, maar Jan van Gijs niet. Die had tongentaal, 'dat floepte er zo uit', en 'gezichten' (visionaire beelden). Ze bestudeerden samen hoe je om moest gaan met profetie, genezing, en dergelijke. Ook spraken ze over Eucharistie-Avondmaal en het ambt.

Tijdens de Huisweekends spraken ook voorgangers uit de Pinksterbeweging. Jozef herinnert zich nog een weekend in Maarssen bij de zusters van het Heilig Graf, waarin een man van de pinksterbeweging sprak. Hij kwam uit Friesland. Daar is toen heel nadrukkelijk en onder handoplegging gebeden om de Heilige Geest. In een ander Huisweekend, in november 1966, heeft de goed onderlegde pinkstervoor ganger K. van Balen uit Rotterdam zijn boekje *Opdat alles vervuld worde* geïntroduceerd. Dat ging over de feesten in het Oude Testament en hun vervulling door de Heilige Geest.

VUUR EN HUIS SAMEN

In december 1966 was er in Huize de Rees een weekend van Vuur en de Huisbeweging samen, met vijf en vijftig deelnemers. Daar sloeg Jozef de bijbel open en las 'Zie, Ik geef u een open deur'. Een van de aanwezigen zei daarop: 'Ik had juist een beeld van een open deur'. En enige dagen later sprak Jozef de burgemeester van Laag-Keppel, een heel nuchtere pinksterman die hem niet kende. Deze stelde voor samen te bidden en na dat gebed vroeg hij: 'Ik heb een profetie, mag ik die uitspreken?' Dat vond Jozef goed en die profetie begon met de woorden: 'Zie, Ik heb u een open deur gegeven...'. En verder: 'Ga staan op de rots en treed uit in kracht'. Jozef ervoer dat toen als de belangrijkste profetie voor zijn leven. Deze profetie heeft hem de zekerheid gegeven dat deze

jaren van geloof eenmaal door het Petrusambt (de Rots) bevestigd zouden worden. Hij zag dat ook gebeuren toen de paus in 1975 de charismatische vernieuwing erkende als een kans voor de Kerk en de wereld.

En vijf en twintig jaar later ging de deur van datzelfde Huize de Rees opnieuw voor hem open; niet voor een weekend, maar om erin te gaan wonen met de Foyer de Charité-gemeenschap waarvan hij in 1984 de vader werd.

De datum van die profetie, 13 december, was de geboortedag van de Foyer de Charité-gemeenschap Klein Sion. Zo zijn er meer belangrijke dingen in Jozefs leven gebeurd, juist op 13 december.

EINDE VAN DE HUISBEWEGING

Jozef ging uit de Huisbeweging toen hij op 14 april 1967 tot kapelaan in Utrecht werd benoemd. Ook de andere priesters waren er toen niet meer bij - waarmee de Huisbeweging zo goed als ophield te bestaan. In diezelfde tijd, februari 1967, ontstond in de Verenigde Staten van Amerika de katholieke Charismatische Vernieuwing. Jozef ziet een verband tussen de Huisbeweging, die als een graankorrel stierf, en de gelijktijdige opbloei van de katholieke Charismatische Vernieuwing. Het Nederlandse contactblad van deze Vernieuwing, *Bouwen aan de Nieuwe Aarde*, had in haar beeldmerk toevallig (?) dezelfde steentjes als destijds op het blaadje *Het Huis*. En het resterende adresbestand van *Het Huis* is later naar *Bouwen aan de Nieuwe Aarde* overgegaan.

Al met al kan men de Huisbeweging ten dele wel degelijk betitelen als een katholieke charismatische beweging, ook al bestond die naam toen nog niet. Ze was charismatisch omdat zeker een aantal mensen er de doorbraak van de Geest hebben ervaren en omdat er ook charisma's als profetie voorkwamen.

TWEE LEVENSVERRAALLEN

Niet iedereen heeft in die Huisbeweging de charismatische dimensie zo sterk beleefd. Henk en Joke Huiberts waren bij die eerste gebedsgroep van vier echtparen die in 1961 onder leiding van kapelaan Joop Horsthuis in de parochie van Soestdijk bijeenkwam*. Maar als je hun vraagt wanneer ze een doorbraak van de Geest in hun leven hebben ervaren, dan is hun antwoord verrassend.

Henk was van huis uit buitenkerkelijk toen hij in de hongerwinter van 1944-45 op 19-jarige leeftijd door het lezen van katholieke boeken tot geloof kwam. 'Dat ging er in als koek', zegt Henk. 'En mede door een aantal persoonlijke dingen waarmee ik in de knoei zat heb ik toen innerlijk een hele ommezwaai doorgemaakt. Ik ging in één keer voor de Heer door de knieën en bad onder tranen. Tegen mijn ouders zei ik toen dat ik voortaan ging bidden, en dat mocht. Het was eigenlijk een heel sterke ervaring van de Heer. Het was niet vanuit mijn verstand, maar meer vanuit het gevoel.'

Na een jaar catechese werd Henk gedoopt en vrij snel daarna zijn ook zijn broers en ouders tot geloof gekomen. Achteraf ziet hij die beke- ringservaring als een doorbraak van de Geest in zijn leven.

Toen hem in 1961 door de kapelaan van zijn parochie gevraagd werd aan een gebedsgroep deel te nemen, sloot dat prima bij zijn beke- ringservaring aan. Hij was er heel blij mee. Persoonlijk bidden in stilte, dat had hij al geleerd, met name in een klooster. Joke, met wie hij inmiddels was getrouwd, was van huis uit al gewend ook persoonlijk in stilte te bidden naar het voorbeeld van haar ouders. Van hen had zij ook geleerd dat het geloof in praktijk moest worden gebracht door je te bekommeren om behoeftigen en zieken.

In die gebedsgroep leerde Joke wel veel, zoals lofprijzing, hardop persoonlijk bidden en het lezen in de bijbel, maar achteraf ziet ze dat ze inwendig toch de boot afhield. Er waren dingen die haar duidelijk nog weerhielden om zich echt aan de Heer over te geven. Ook de omstandigheden waren ongunstig. Henk was vaak op reis voor zijn werk, terwijl Joke met haar gezondheid tobde en een stel kleine kinderen had.

MEER AFSTAND

Henk had een niet onbelangrijke taak in de be- ginnende Huisbeweging. Toen Joop Horsthuis in 1962 met het blaadje *Het Huis* begon, ging Henk de administratie daarvan verzorgen. Hij hield het adresbestand bij, bracht de kopij naar de drukker, zette het blad in elkaar en bracht het naar de post. Joke schatte het aantal abonnees destijds op 500.

Een paar jaar later werd dit werk door een nieuwe leefgemeenschap in Nijmegen overge- nomen. Die gemeenschap was ontstaan uit de

meisjesgebedsgroep in Soestdijk*. De priester Gerrit Smithuis leidde deze gemeenschap die 'Nieuw Jeruzalem' werd genoemd.

In 1964 verhuisden Henk en Joke naar Bilthoven, van waaruit ze aan een gebedsgroep in Utrecht deelnamen. Ook bijeenkomsten van Vuur met ds. Wim Verhoef maakten ze mee. Toen ze rond 1973 in Eindhoven woonden, hoorden ze over een charismatische gebedsgroep die door Ed Arons geleid werd (zie deel 5, StuCom0037). Ze namen daar een keer aan deel, maar het sprak hun toen niet aan.

WEER TERUG

Het zou tot 1984 duren voordat ze de draad weer oppakten. Henk ging met de vut en samen gingen ze naar Lourdes. Dat werd voor Henk een ommekeer. Hij vertelt: 'We kregen de ziekenzegen. En op het moment dat er over mij gebeden werd, werd net ook door de priester afgelezen: "Heer, geef degenen die slecht kunnen horen genezing".' Henk hoorde met een oor slecht, maar hij stond juist heel erg te bidden voor al die andere zieke mensen daar. En toen hoorde hij een stem die zei: 'Ik zal jouw oor genezen zodat je weer goed naar andere mensen kunt luisteren'. Henk ervoer toen dat hij met dat oor beter hoorde. 'Maar toen wist ik dat dat betekende dat mijn handicap, namelijk dat ik heel moeilijk contact met andere mensen kon leggen, was genezen. Sindsdien praat ik ook gemakkelijk met andere mensen.'

Tegelijk met deze voor hem indrukwekkende ervaring wist hij dat hij in zijn parochie een gebedsgroep moest beginnen.

Eenmaal thuis uit Lourdes stapte Henk naar zijn pastoor met de vraag of hij in de parochie een gebedsgroep mocht starten. Vanuit die nieuwe gebedsgroep ging hij ook naar de toerustingweekends van Bouwen aan de Nieuwe Aarde en naar bijeenkomsten van Emmanuel. Pas in die weekends leerde hij charisma's als profetie en tongentaal kennen. Daar had hij in de zestiger jaren wel vaak over gehoord, maar hij kan zich niet herinneren dat die gaven ook in de praktijk voorkwamen.

Voor Joke kwam de doorbraak van de Geest in 1988 in Paray-le-Monial tijdens een midweek voor ouderen. 'Daar ben ik zo door de Geest geraakt en geïnspireerd. Ik had moeilijkheden met mijn hals en de priester vroeg: "Zal ik voor

je bidden dat je mag genezen?" En toen zei ik: "Heer, uw wil geschiede." Dat was een echte doorbraak', vertelt Joke, 'die woorden waren eruit voor ik er erg in had.'

Deze doorbraak hing sterk samen met vergeving. Joke zag dat ze vergeving moest schenken aan mensen die haar vele jaren geleden zeer hadden gedaan. 'Die dingen kun je soms zo blijven koesteren. Nu ben ik daar vrij van.'

WAT WEERHOUDT EEN MENS?

Boeiend in hun levensverhaal is die innerlijke groei. Ze hebben duidelijk een doorbraak van de Geest ervaren, en wel op hún tijd. Ten diepste was dat iets tussen henzelf en de Heer. Bij Henk was dat ruim een jaar vóórdat hij gedoopt werd; en bij Joke was dat zevenentwintig jaar nádat ze voor het eerst aan een gebedsgroep deelnam. Hoe kan dat? Wat weerhoudt of stimuleert iemand om zich helemaal aan de Heer over te geven?

Als ik dat mysterie uiteen mag rafelen, dan zie ik zeker drie kanten: God, de gemeenschap en de persoon zelf.

- In de eerste plaats: God. Het moment van overgave hebben Henk en Joke ieder ervaren als een moment van genade, een gave van God.
- Ten tweede: de gemeenschap. Ze hebben in die beginperiode in Soestdijk en in de Huisbeweging ook dingen meegemaakt waardoor ze innerlijk meer afstand namen. Het waren maar gewone mensen die daar, met vallen en opstaan, samen gebedsgroepen begonnen op te richten. Mensen met sterke en zwakke kanten.
- Ten derde: de mens zelf. De mens moet zelf een keuze voor de Heer maken, of zich tenminste door Hem laten trekken. God kan in sommige situaties van mensen zeggen wat Hij tegen het hele volk zei: 'Maar hoe Ik hem ook riep, zij liepen van Mij weg' (Hosea 11,2). Maar tenslotte zingt Hij in Jezus Christus tot iedere mens:

'Sta op, mijn vriendin, kom toch, mijn mooiste.
Kijk maar, de winter is voorbij,
de regentijd is afgelopen.
Op het veld staan weer bloemen,
de tijd om te zingen breekt aan,
de roep van de tortelduif klinkt over het land'
(Hooglied, 2,10-12)

* Zie nr. 7 in deze reeks, StuCom0050.

Uit: Bouwen aan de Nieuwe Aarde jaargang 21 nr. 3, mei-juni 1993
Verschijningsdatum 21 mei 1993

De hele reeks *Mensen van het eerste uur* is te vinden op www.stucom.nl in de rubriek charismatische vernieuwing.

Een historisch overzicht van de Katholieke Charismatische Vernieuwing in Nederland: 0014 op www.stucom.nl.

Dit is document 0052 op www.stucom.nl.